

BABEL.

Juni 2020
Jaargang 28
Nummer 9

Titia Hoogendoorn maakt politiek juicy in *Polititia*

UVA-DOCENTEN: 'ALSJEBLIEFT GEEN ZOOM-UNIVERSITEIT.'

WELKE TOEKOMST IS ER VOOR TELEVISIE?

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

FACULTEIT DER GEESTESWETENSCHAPPEN

Lieve *Babel*-lezer,

Als studenten zijn we altijd druk in de weer met onze toekomst. Hoe kunnen we ook anders? Dat collegegeld dragen we niet af omdat we zo graag een schuld opbouwen bij Ome Duo. We investeren, in onszelf en daarmee in onze toekomst. Ook al kost het ons soms een paar pogingen; dan blijkt het behalen van die propedeuse een obstakel te veel, de statistiekvakken een brug te ver of je collegemaatjes toch niet je volk. Dan beginnen we opnieuw, schrijven we ons in, volgen de colleges en hopen onze plek gevonden te hebben. We zijn flexibel, veelzijdig en leergierig. Of dat claimen we in ieder geval op onze cv's, nu veelal nog gevuld met een vakkenvullersbaantje en een voorzichtige stage. Maar we timmeren aan de weg. We breiden onze kennis continu uit en hopen maar gekwalificeerd te zijn voor die o-zo-begeerlijke banen en het Fata Morgana dat een vast contract heet.

Nu we massaal zijn opgesloten in onze huizen en de economie op het randje van de afgrond balanceert, zijn de mogelijkheden om onze kennis uit te breiden opeens beperkt. Bedrijven moeten kosten besparen dus de stagiaires vliegen er het eerst uit, en de organisatie waar je je zinnen op had gezet voor na je studie heeft opeens geen vaste krachten meer nodig. Volgeschreven cv's maar geen baan te bekennen. Het is het deprimerende toekomstbeeld van de hedendaagse student. Gelukkig zijn we flexibel, veelzijdig en leergierig. We bluffen een eind weg op onze cv's en pochen met onze kennis in de zoveelste motivatiebrief, maar de competitie is dan ook moordend. Je studieschulden afbetalen als vakkenvuller duurt immers een stuk langer dan als hoogleraar. We zijn het kroost van de prestatimaatschappij en elleboogwerkend proberen we onszelf van een stabiele toekomst te verzekeren. Een eigen huis? Een vast contract?

De zekerheden van onze ouders zijn onze tantaluskwelling: binnen handbereik, maar toch onbereikbaar.

Een zekere toekomst proberen te veroveren in tijden waarin niets zeker is, voelt als een paradox. Verliezen we niet uit het oog waar de universiteit voor staat? Het vergaren van kennis om het vergaren van kennis. Onderzoek doen vanuit een interesse in de wereld, niet in de banenmarkt. Kunnen we niet heel even de prestatimaatschappij de rug toe keren en leren omdat we dat willen, in plaats van moeten? Zet de politieke podcast *Polititia* eens aan terwijl je door de lege stad fietst en leer iets nieuws over de politiek. In deze *Babel* vertelt Titia waarom dat zo belangrijk is. Pas je vergaarde politieke kennis toe op het Noord-Zuidconflict of lees hoe onze docenten teruggeworpen worden op de essentie van lesgeven tijdens de coronacrisis. Schrijf een boek binnen een maand - onze redacteurs vertellen je hoe - of sta stil bij het belang van televisie. Lees, leer, absorbeer, maar wel omdat jij het wil. Niet omdat het goed staat op je cv.

Veel leesplezier!

Liefs,

Danielle, Maryse en Julianne

MOKUM

De stadsmensmetamorfose **18**

WIST JE DAT?

Waar parkeerden we in 1928? **27**

PROZA

In gesprek met... onszelf **28**

02 HOOFDREDACTIONEEL • door Maryse Boonstra, Danielle Kliwon en Julianne van Pelt /// **04 DE LIJST** Marcus Aurelius • door Arthur Meijer /// **06 HET INTERVIEW** Titia Hoogendoorn • door Maryse Boonstra /// **10 ACHTERGROND** • NaNoWriMo • door Elke Cremers /// **13 COLUMN** • door Rosa Uijtewaal /// **14 ESSAY** Nationalistisch voetbal • door Danielle Kliwon /// **18**

MOKUM Amsteldijk en Middenpolder • door Freek Hays /// **19 COLUMN** • door Vincent Kupers /// **20 IN GESPREK** UvA-docenten • door Julianne van Pelt /// **23 ACHTERGROND** Televisie • door Indy van de Poll /// **25 ESSAY** Noord-Zuid Verdeling • door Maryse Boonstra /// **27 WIST JE DAT?** Olympische Spelen 1928 • door Danielle Kliwon /// **28 PROZA** • Arthur Meijer

Houd het hoofd koel

In zware tijden, zoals een pandemie, zoeken mensen naar houvast – naar dingen waar ze zelf invloed op kunnen uitoefenen. Deze keer in De Lijst: Stoïcisme.

Tekst /// Arthur Meijer Beeld /// Dorota Dabrowska

De *Meditations* van Marcus Aurelius zou je de psalmen van het stoïcisme kunnen noemen. Aurelius (121 - 180) is een van de boegbeelden van het stoïcisme: de beweging die een sterk contrast maakt tussen dat waar we invloed op hebben, en dat waar we geen invloed op hebben. Onze taak als mens is om ons uiterste best te doen binnen datgene waar we invloed op hebben en alles daarbuiten over te laten aan de goden. Mensen moeten dus vooral niet klagen: alles heeft een reden, ook ons lijden, vraag maar aan de goden.

De *Meditations* van Aurelius zijn een aantal korte stukjes tekst die beknopt, doch met zekere diepgang, uitleggen hoe een mens dient te leven, denken en handelen. Origineel was de titel *To Myself*, aangezien de teksten het dagboek van Aurelius waren. De tekst was nooit bedoeld voor publicatie. Gelukkig is dat wel gebeurd, en kunnen mensen van over de hele wereld leren van zijn denkwijzen.

Door de praktische insteek is het stoïcisme een van de meest bekende filosofieën. Je kan op elk blog over zelfverbetering wel een paar artikelen vinden waarin deze filosofische stroming aan bod komt. Zeker nu, wanneer datgene waar we geen invloed op hebben opeens een aanzienlijk grotere rol gaat spelen. Juist in situaties als deze, waarin een onzichtbaar virus ons allen forceert onze gewoontes drastisch aan te passen, zoeken we iets tastbaars waar we ons op kunnen richten, al dan niet voor een gelukkig leven.

Aurelius' *Meditations* richten zich vooral op een harmonieuze relatie met de natuur. Volgens Aurelius is het universum één intelligent geheel, waarin alles een aangewezen plek en taak heeft. Wij als mens dus ook. Op kleinere schaal is het de taak van de mens om het goede voor de samenleving na te streven. We hebben dus – niet onverwacht – verantwoordelijkheden jegens onszelf, de samenleving, en de natuur. Wanneer we deze drie taken naleven, zullen we zien dat ze

hetzelfde zijn: wat goed voor onszelf is, is goed voor de samenleving en goed voor de wereld. Aangezien het een praktisch gerichte filosofie is, zijn de *Meditations* van Aurelius het best uit te leggen door ze voor zichzelf te laten spreken. Hieronder volgen er een aantal. 'You should leave another's wrong where it lies.'

Perfection of character is this: to live each day as if it were your last, without frenzy, without apathy, without pretence

'Reflect, that neither memory nor fame, nor anything else at all, has any importance worth thinking of.'

'Perfection of character is this: to live each day as if it were your last, without frenzy, without apathy, without pretence.'

'[...] a mind free from passions is a fortress [...]

Niet alleen tijdens een pandemie zijn dit soort uitspraken een oase van rust. Eigenlijk zijn het zeer alledaagse uitspraken, die we sinds mensenheugenis in meer of mindere mate toepassen. Ook niet erg verassend, mensen hebben zichzelf altijd al willen verbeteren, hapklare stukken tekst die iedereen in praktijk kan brengen zullen dus altijd in zwang zijn. Wat dat betreft is het stoïcisme een perfect voorbeeld voor 'populärfilosofie' (een term gebruikt door elitaire – doch goede – filosofen, die wordt toegepast op filosofie die nét even te praktisch en nét niet diepgaand genoeg is). Zelf ben ik het niet bepaald eens met deze negatieve benaming – wat heb je aan filosofie als alleen een elite het mag beoefenen?

Ondanks de ogenschijnlijke simpliciteit van de houding en geschriften van het stoïcisme, is het een filosofie die dieper gaat dan slechts 'houd het hoofd koel'. Wellicht herinner je je het eerdere artikel in dit tijdschrift over het gebruik van oosterse wijsheden in westerse samenlevingen (slechts een klein aspect ervan overnemen en vergeten dat er een geheel wereldbeeld achter schuil gaat): ook

bij het stoïcisme geldt dit. Er is in principe niks mis met alleen het praktische aspect ervan te beoefenen. In zekere zin zijn de mentale en spirituele aspecten ervan al zodanig verouderd en omvergeworpen, dat je die niet eens meer kan toepassen.

Ook al komt "handen wassen" nergens voor in de *Meditations*, hij staat vol met andere praktische wijsheden die je ook (juist) nu kunt toepassen, ook zonder de achterliggende context. Maar nu heb je wellicht meer tijd om je erin te verdiepen. ▲

Mocht je precies dat willen doen, lees dan eens een paar van de volgende titels:
Aurelius, M., *Meditations*, trans. Hammond, M., Penguin Classics, 2006
Epictetus, *Discourses and Selected Writings*, Penguin Classics, 2008

Van politiek00b naar politiek influencer

Jij bemoeit je misschien niet met de politiek, maar de politiek bemoeit zich wel met jou. De politiek hoort er voor iedereen te zijn, maar weinig mensen weten wat er gaande is, merkte **Titia Hoogendoorn** (30) – actrice, Instagrampersoonlijkheid en nu ook podcastmaker – op. Met haar podcast *Polititia* brengt ze daar verandering in.

Tekst /// Maryse Boonstra Beeld /// Amanda Vlieger

Een bij elkaar geraapt zootje ministers, een minister-president, een Eerste én een Tweede Kamer, iedereen weet wel ongeveer de rolverdeling binnen de politiek. Mark Rutte is een bekend gezicht en wie zich een beetje in de materie verdiept, kan ook nog wel Rob Jetten of Lilian Marijnissen uit een *line-up* pikken. De politiek heeft grote invloed op onze dagelijkse gang van zaken, maar toch houden veel mensen zich er weinig mee bezig.

Politiek00b

‘Politiek is ook gewoon saai,’ vindt Titia. Ze werd bekend door haar rol in de populaire serie *SpangaS* en is inmiddels een ware mediaduizendpoot. Zo speelt ze vandaag de dag in de webserie *Vakkenvullers*, is ze bezig met een boek en parodieert ze daarnaast rijke influencers en hun *#moneymindset*. Door grote problemen die ze opmerkte in de huidige maatschappij, zoals klimaatverandering, toenemend racisme of, op kleinere schaal, het vinden van een woning, zocht Titia naar manieren om meer grip te hebben op de situatie. ‘Ik vroeg me af wat ik eraan kon doen, maar besepte toen dat de meeste dingen voor mij besloten werden door instanties waar ik vrijwel niks vanaf

wist.’ Aan de hand van podcasts hoopte ze meer te leren, maar ze verdronk al snel in een wirwar van termen die ze niet kende. ‘Ik voelde me dom. Niks kwam ervan binnen.’ Het moedigde Titia aan om een begrijpelijke podcast te maken over politiek: ‘Politiek is saai omdat we er niks van weten, maar dat

Politiek is saai omdat we er niks van weten

is *Game of Thrones* in eerste instantie ook. Als je alle stambomen kent en weet waar de sensatie schuilt, zit je er opeens helemaal in.’ Samen met Daniël van de Poppe, producer van de podcast *Damn, honey*, begon ze vorig jaar met *Polititia* en kwam daarmee zagezegd

uit de kast als politiek00b. Onder de luisteraars klonken geluiden van herkenning. De politiek werd als onbereikbaar ervaren en *Polititia* als een manier om hier grip op te krijgen.

Uitgebreide stemwijzer

‘Het was in het begin wel spannend. Het is natuurlijk best wel een serieus onderwerp, dus dat moet ook maar aanslaan. Dat zal je minder hebben met een podcast over seks.’ De luchtige inleiding in complexere problematiek lijkt aan te slaan, ook bij een jongere doelgroep. ‘Ik denk dat heel veel grotere maatschappelijke onderwerpen zoals het klimaat of racisme nu veel meer leven. Ik was daar echt nog niet mee bezig toen ik twintig was, maar veel jongeren willen hier best wel meer van weten en voor hen is *Polititia* een stuk toegankelijker.’

Inmiddels beweegt ze zich moeiteloos door het politieke landschap, maar als leek in de scene vond Titia het in eerste instantie moeilijk om gasten te vinden. ‘Toen ik begon had ik drie gasten en daarmee drie afleveringen in mijn hoofd. Ik hoopte dat ik daarna genoeg mensen zou kennen om door te blijven gaan.’ Dat bleek het geval en inmiddels zoekt ze de gasten bij het

onderwerp, in plaats van andersom. ‘Wat *Polittia* denk ik sterk maakt, is het feit dat mijn gasten geen standaard politieke gasten zijn. Het zijn vaak niet per se de klassieke politieke experts of verslaggevers, maar ze hebben wel veel kennis over de materie en kunnen het onderwerp daardoor net iets anders insteken.’ Met persoonlijkheden als Tim Hofman of Sylvana Simons bespreken Titia en Daniël een scala aan onderwerpen variërend van identiteitspolitiek tot politieke perikelen in de Caraïben. Nu de politiek vanwege de mondiale crisis veel in beeld is, biedt *Polittia* handvatten door middel van coronaspecials. Wat doet de Europese Unie eigenlijk in deze tijden? En waar komen al die financiële steunfondsen opeens vandaan? Het zijn vragen waar de podcast uitgebreid aandacht aan besteedt.

Ik ben gewoon een klein ideologisch kind dat wil dat alles eerlijk is

Acteren kun je leren

Ondanks het feit dat de coronaspecials goed ontvangen worden, hoopt Titia snel weer normale afleveringen te maken. ‘Ik heb het idee dat mensen ook wel klaar zijn met die coronacontent. Na de zomer beginnen we met afleveringen over de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2021.’ Richting verkiezingen merkt Titia een groei in de luisteraars. ‘Ik denk dat de podcast ook een soort uitgebreidere stemwijzer is. Het is een makkelijke instap voor mensen die net iets meer willen weten.’

Hoewel veel mensen bij *Polittia* terecht komen voor informatie over de Tweede

Kamerverkiezingen hoopt Titia altijd dat ze blijven hangen voor de andere onderwerpen. De fixatie ligt in Nederland vaak op de Tweede Kamerverkiezingen, wat de podcastmaker niet helemaal terecht vindt. ‘De mensen in de Tweede Kamer zijn een beetje als de acteurs van een set. Zij zijn degenen die iedereen kent, maar niet als enige belangrijk. Je hebt ook producenten en schrijvers die net zoveel of misschien wel meer invloed hebben. Hetzelfde geldt een beetje voor de Tweede Kamer; wij zien deze politici als doorslaggevend, maar er zijn genoeg andere mensen die ook veel te zeggen hebben.’

De periodieke politieke interesse is terug te zien in de opkomstcijfers voor de verkiezingen. Zo is de opkomst bij de Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen vaak dunnetjes, maar ook stemmen voor een invloedrijk orgaan als het Europese Parlement laten mensen na. Iets wat Titia met de kennis van nu niet meer zou doen. ‘Ik heb zelfs strategisch gestemd voor de Europese Parlementsverkiezingen. Aan de hand van de aanwijzingen van *Stem op een Vrouw* bekeek ik welke vrouwen er in het Parlement konden komen met voorkeursstemmen en stemde mede daarom op Kim van Sparrentak. Zij is door middel van die voorkeursstemmen verkozen en vlogt nu op Instagram over haar bezigheden in het Parlement. Zo zie je eigenlijk direct het effect van je stem.’

Dat vooral veel jonge mensen niet stemmen, ligt volgens Titia aan het feit dat veel mensen zich niet vertegenwoordigd voelen. ‘De Tweede Kamer hoort natuurlijk alle mensen te representeren. Als dan alleen oudere mensen gaan stemmen, vertegenwoordigt de politiek niet de hele bevolking.’ Wel heeft ze het idee dat de jongere generatie tegenwoordig aanzienlijk meer betrokken is. ‘Toen ik achttien was had ik niet het idee dat ik wist wat ik deed als ik ging stemmen. Jongeren zijn over het algemeen ook veel meer bezig met zichzelf en hun eigen ontwikkeling; dan heb je ook gewoon minder ruimte om te onderzoeken hoe de wereld in elkaar zit. Ik denk wel dat daar een omslag in heeft plaatsgevonden. Jongeren vandaag de dag zijn veel meer op de hoogte en willen gehoord worden.’

Politiek reclamebureau

Hoewel het vooral zaak is dat méér mensen gaan stemmen, zou Titia ook graag zien dat er bewuster gestemd wordt. ‘Ik heb een tijdje iets met reclame gedaan en zie veel overeenkomsten tussen die wereld en de politiek. De Tweede Kamerverkiezingen zijn pas in maart volgend jaar, maar toch zie je dat daar nu al campagne voor wordt gevoerd. Wat ik vooral met de podcast wil bereiken is dat mensen weten waar ze op stemmen en niet om de tuin geleid worden door een reclamepraatje. Ik denk dat niet iedereen doorheeft dat het soms een reclamepraatje is en dat stoort me. Ik ben eigenlijk een klein ideologisch kind dat wil dat alles eerlijk is.’

Als je opstapt uit de Tweede Kamer kan je tienduizenden euro's wachtgeld meekrijgen. Dat noem ik nog eens #moneymindset.

In aflevering vijf van de coronaspecials besprak Titia hoe je de campagnevoering al kon zien voltrekken in de huidige crisistheorie. ‘Politieke leiders die op een moment van crisis aan de macht zijn, winnen vaak aan populariteit in de peilingen. Dat zie je nu bij Mark Rutte.’ Rutte wordt de laatste tijd alom geprezen voor zijn kalme en daadkrachtige aanpak met betrekking tot de coronaontwikkelingen. ‘Hij geeft mensen op dit moment een veilig gevoel en prijst de zorg

de hemel in. Tegelijkertijd zie je ook dat men daar een kanttekening bij plaatst: wat heeft Mark Rutte de afgelopen jaren voor de zorg gedaan?’

#moneymindset

Campagne voeren is een essentieel onderdeel van de politiek, maar niet iets waar elke stemmer zich even bewust van is. Dat hoopt Titia wel te bewerkstelligen. ‘Ik ben ook bezig met een boek over hoe je nou moet stemmen en op basis waarvan je die keuze maakt. Maak het onderscheid: wat is campagne en wat gaat de partij echt doen?’ Ze grinnikt erbij. ‘Eigenlijk ben ik van politiek00b naar politiek influencer gegaan. Hoe bedoel je carrièreswitch.’

Toch is influencen niet haar voornaamste uitgangspunt. Haar podcast is immers niet bedoeld om luisteraars te vertellen waar ze op moeten stemmen. ‘Ik nodig vrijwel geen politici uit, omdat ik niet wil dat *Polittia* propaganda wordt voor een politieke partij. Het is bedoeld om bepaalde onderwerpen te verduidelijken.’ De podcast is er dan ook niet om politieke debatten te faciliteren en Titia streeft er niet naar om sensatie-afleveringen te maken. Helemaal objectief is ze echter ook niet, geeft ze toe. ‘De uitleg is misschien objectief, maar de gasten die ik uitnodig of de onderwerpen die ik behandel reflecteren wel mijn visies. Dat blijf je altijd houden. Ik ben geen maatschappijleerboek.’

Titia bekijkt de politiek voorlopig liever nog van buitenaf en ziet zichzelf in de toekomst geen saaie debatten bijwonen. ‘In feite doe ik iets in de politiek door er podcasts over te maken, maar ik zou zelf niet zo snel in de Tweede Kamer gaan zitten. Alhoewel, als je opstapt uit de Tweede Kamer kan je tienduizenden euro's wachtgeld meekrijgen. Dat noem ik nog eens #moneymindset.’ ▲

Polittia is te beluisteren via *Spotify*, *Apple Music* en diverse andere streamingplatformen. Na de zomer richt de podcast zich op de Tweede Kamerverkiezingen die plaatsvinden in maart 2021.

Sprint naar het laatste hoofdstuk

Als schrijver denk je vast wel eens: hoe ga ik dit idee in vredesnaam óóit op papier zetten? Een idee bedenken is één ding, maar de eerste stap zetten naar het daadwerkelijke uitwerken van dat idee is vaak een horde die iedere schrijver moet overwinnen. Opgesloten in onze huizen, lijkt het ineens de perfecte periode om een roman te schrijven.

Maar waar in hemelsnaam te beginnen?

Tekst /// Elke Cremers Beeld /// Imke Chatrou

Writer's block. Iedere schrijver kent het wel. Een blokkade in je hoofd die je ervan weerhoudt om je idee neer te pennen. Of het nu het gebrek aan inspiratie is of het gebrek aan motivatie, writer's block is verschrikkelijk. Op het web zijn er honderden, misschien wel duizenden tips te vinden die je helpen writer's block te tackelen. Toch is er een manier om die horde te overwinnen en dat is simpelweg door je eroverheen te gooien. Kortom: gewoon te beginnen met schrijven..

NaNo wat?

Eén organisatie die deze boodschap mee wil geven is NaNoWriMo. NaNoWriMo is opgericht vanuit het idee dat je binnen één maand 50.000 woorden kunt schrijven. In 1999 begon de uitdaging onder de naam *National Novel Writing Month*, waar de organisatie haar naam én haar afkorting van kent. In 2006 werd het een echte non-profitorganisatie, gebouwd op het ondersteunen en aanmoedigen van creativiteit. NaNoWriMo is de perfecte organisatie die je kan helpen bij het schrijven

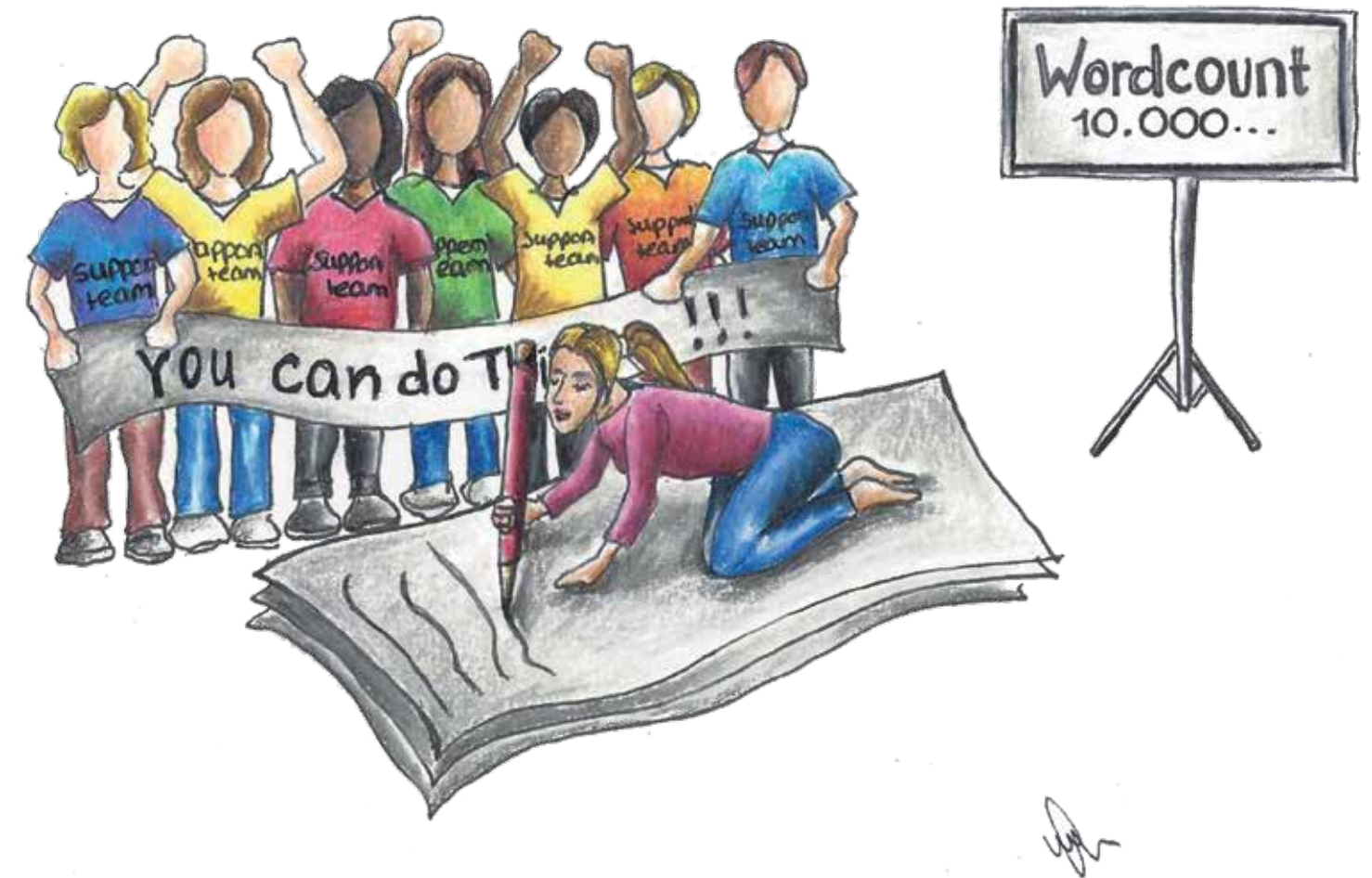
van een boek. Dit doe je traditioneel in november, waarbij je de uitdaging aangaat om 50.000 woorden op te schrijven. Geluk-

Je hoeft niet meteen foutloos en perfect te schrijven, maar je moet schrijven

kig heeft de organisatie ervoor gekozen om de uitdaging het hele jaar op te zetten, zodat je meerdere keren per jaar kunt deelnemen

als je er in november nog niet klaar voor bent. NaNoWriMo biedt de mogelijkheid om je eigen doel te kiezen als je 50.000 iets te uitdagend vindt. Van lagere woordaantallen tot herschrijven: jouw doel is jouw keuze.

Als je je doel hebt bepaald, kan NaNoWriMo echt beginnen. Nadat je je projectpagina hebt aangevuld met een omslag, een synopsis en het genre hebt gedefinieerd begint het schrijven. Je kunt schrijven vanuit jouw comfortabele woonkamer of je opstellen in dat knusse cafeetje bij je om de hoek. Om je te helpen tijdens jouw schrijfproces biedt NaNoWriMo verschillende tools aan. Je kunt bijvoorbeeld deelnemen aan virtuele write-ins, waarbij je online met anderen gaat schrijven. Ook kun je medeschrijvers toevoegen als *buddies*, waarmee je kunt kletsen over je project. Om de zoveel tijd kun je ervoor kiezen om een sprintje in te zetten door een timer in te stellen en in die tijd zo veel mogelijk woorden neer te pennen. Deze timer zorgt er ook voor dat je weet hoe veel woorden je per minuut schrijft. Zo registreert het

platform je vooruitgang, waardoor je jezelf motiveert bij het zien van de stijgende lijn die je beoogde woordenaantal weergeeft. De badges die je krijgt wanneer je een mijlpaal haalt zijn net zo motiverend. Denk aan het halen van een update-streak van veertien dagen of het behalen van 5.000 woorden in je manuscript. Kortom NaNoWriMo is een geweldig middel om te beginnen met schrijven, maar ook om te blijven schrijven.

Daad bij het woord voegen

Nu zou het natuurlijk een loos praatje zijn als ik zelf niet mijn eigen ervaring met NaNoWriMo zou delen. Ik heb zelf inmiddels

al vijf keer deelgenomen. De eerste keer dat ik meedeed was in 2012. Ik was toen veertien jaar oud en had de ambitieuze droom om een bestsellerauteur te worden. Op die leeftijd leek een boek schrijven echter een onbereikbaar doel. Toch lukte het me, mede door NaNoWriMo, om de eerste versie van mijn verhaal op papier te zetten. Het was waarschijnlijk niet de volgende Harry Potter, maar ik had het gedaan: ik had een verhaal afgemaakt. Het belangrijkste om te onthouden over NaNoWriMo is daarom ook niet dat je meteen foutloos en perfect moet schrijven, maar dat je moet schrijven. NaNoWriMo is een fijne manier om jezelf te

motiveren om een eerste versie te schrijven; of om de gewoonte te kweken om elke dag te schrijven. Door mee te doen aan NaNoWriMo bouwde ik deze gewoonte op.

Inmiddels is het 2020 en zijn we allemaal enkele maanden aan huis gekluisterd. Hoewel het niet voor iedereen gemakkelijk is om creatief en vooral productief te zijn, was het voor mij een fijne manier om met al deze loze tijd om te gaan. Toen een vriendin aankondigde dat NaNoWriMo in april weer zou beginnen, wist ik dat dit het perfecte moment zou zijn om ein-de-lijk dat idee dat ik al maanden in mijn hoofd had op

papier te zetten. Ik creëerde mijn project op NaNoWriMo, stelde mijn doel van 50.000 woorden vast en begon te schrijven. Hoewel ik het vooral gebruikte voor het schrijven van een eerste versie, herschreven anderen hun verhalen, begonnen ze te plotten, of zetten ze zich er eindelijk toe om hun verhalen te redigeren. Samen worstelden we ons door de maand heen. Het was zeker lastig om iedere dag te schrijven, maar die stijgende lijn die op mijn projectpagina zichtbaar was, was een drijfveer om door te blijven gaan. Iedere dag schreef ik. Soms was het bagger. Soms was het geniaal. Het belangrijkste was dat ik volhield.

Aan het einde van april had ik zelfs vóór de laatste dag mijn doel al behaald: ik had 50.000 woorden geschreven. Waar ik aan het begin van de maand dacht dat mijn roman wel af zou zijn bij dat woordenaantal, wist ik aan het einde van april dat mijn verhaal nog maar nét over de helft was. Dat

Iedere dag schreef ik. Soms was het bagger. Soms was het geniaal. Het belangrijkste was dat ik volhield

krijg je nu eenmaal tijdens het schrijven: je creativiteit gaat borrelen, ideeën vormen zich en ineens blijkt je verhaal twee keer zo lang te zijn. Hoewel mijn verhaal nog niet af is op het moment dat ik dit artikel typ, is het wel een stuk verder dan wanneer ik nooit de

uitdaging aan was gegaan. Natuurlijk was het niet altijd makkelijk. Af en toe wilde ik opgeven en had ik zo weinig inspiratie dat ik mezelf afleidde door een serie te *bingen*. Af en toe wilde ik het hele verhaal gewoon in de prullenbak gooien, omdat ik het zo slecht vond. Af en toe overweldigde de huidige situatie me zo dat ik even niets anders kon doen dan in bed liggen en naar het plafond staren. Maar ik zette door. Ik schreef mijn verhaal.

Wees creatief!

Aangezien mijn verhaal na mijn deelneming aan NaNoWriMo nog niet af is, besef ik dat ik nog een lange weg te gaan heb. Daarom heb ik besloten om in juli opnieuw mee te doen met NaNoWriMo, om mijn verhaal af te maken en ein-de-lijk die eerste versie op papier te kunnen hebben. Nu je NaNoWriMo op ieder gewenst moment kunt opstarten, lijkt deze periode geschikter dan ooit om dit verhaal, waar ik zoveel van ben gaan houden, af te maken. Uiteraard is er nog mijn scriptie en allerlei andere verplichtingen, die naast dit verhaal ook nog mijn aandacht opeisen. Maar ik weet dat ik door mijn tijd goed in te delen mijn ambities waar kan maken.

Natuurlijk is het niet vanzelfsprekend dat de huidige situatie ervoor zorgt dat je creatiever bent, of dat je überhaupt zin hebt om creatief te zijn. Met dit artikel wilde ik alleen aantonen dat als je het wil, je het echt kan. NaNoWriMo kan het perfecte middel zijn om je doel te behalen. Of je nu een schrijver in hart en nieren of een beginnende creatieveling met een idee bent: geef NaNoWriMo een kans. Misschien lukt het jou uiteindelijk ook om 50.000 woorden op papier te zetten en je toetsenbord te gebruiken om nieuwe werelden te creëren. ▲

Activisme

Silletjes aan groeit het verzet in de stad. Er is geen rationele actie aan te pas gekomen, noch een weloverwogen overpeinzing. Ik doel niet op het verzet dat in georganiseerde vorm met vlaggen een plein placht te bezetten. Niet de onverbiddelijke, zich door complottheorieën gesteund voelende activist. (Een groep die overigens groter is dan menig een verwacht had.) Niet de microfoon, niet de op rijm geënte kreet en niet de actie die uitgaat van agressie. Ik doel slechts op de spontane, collectieve burgerlijke ongehoorzaamheid. De parken en grachten die volstromen door zonanabidders, die snakken naar bier en gezelligheid.

Het is het soort burgerlijke ongehoorzaamheid waarvan activistische idealisten alleen kunnen dromen. We kunnen die ongehoorzaamheid wel opbrengen als onze festivals afgepakt worden, maar niet voor dringende zaken zoals milieu, arbeid of ongelijkheid. Oftewel: zaken die ónze toekomst gaan tekenen. De demonstraties van de afgelopen twee jaar in het kader van deze thema's waren klein in vergelijking met de legendarische marsen uit de jaren tachtig, maar wel hoopgevend. Die hoopvolle

tijd lijkt nu mijlenver weg. De typisch Nederlandse houding – ‘de regels gelden niet voor mij’ – die tijdens corona weer tot uiting komt, werkt vaak aanstootgevend. Maar juist als je haar nodig hebt, is die in geen velden of wegen te bekennen.

De film *Selma* (2014) volgt Martin Luther King Jr. gedurende het jaar 1965. In 1964 ontving King de Nobelprijs voor de Vrede. Tegelijkertijd konden Amerikaanse mensen van kleur in de praktijk niet stemmen, ondanks dat het een in de grondwet vereeuwigd recht was. Wat me raakt aan deze film is dat je Martin Luther King ziet twijfelen, aarzelen en afwegen, om uiteindelijk in zijn doel te slagen. King probeerde zijn medestanders te overtuigen van moed en standvastigheid, hoewel hij die zelf niet meer ervaarde. Zelfs wanneer demonstranten in de straat in elkaar werden geslagen en vermoord.

Martin Luther Kings eloquente preken en de groeiende publieke verontwaardiging over de wrede behandeling van Afro-Amerikanen leidden in maart 1965 tot protestmarsen, de ene nog groter dan de andere, totdat een tachtig kilometer lange

mars van Selma naar Montgomery bij de derde poging ten slotte vreedzaam kon worden voortgezet. In het geval van Martin Luther King en zijn volgers was burgerlijke ongehoorzaamheid de dapperste en meest onbaatzuchtige vorm van actie die ze konden voeren. Het kostte een deel van de demonstranten hun leven. In augustus 1965 werd door president Lyndon B. Johnson de ‘Voting Rights Act’ ondertekend: een wet die expliciet discriminatie bij de reglementen rondom stemmen verbiedt.

Een film zoals *Selma* wijst mij erop dat actievoeren net zo goed noodzakelijk als beangstigend is. Dat het een morele plicht is om je uit te spreken. Dat onrecht benoemd moet blijven worden. Dat actief druk zetten door collectieve actievoering helpt en nodig is om wetgeving te veranderen. Ik hoop dat we weer leren erkennen dat burgerlijke ongehoorzaamheid ook kan worden ingezet voor iets anders dan je directe eigen belangen. Het is nog niet te laat. ▲

Tekst /// Rosa Uijtewaal
Beeld /// Amanda Vlieger

Een fatsoenlijke pot

Sinds de loting eind vorig jaar werd er bij mij thuis al uitgekeken naar het Europees kampioenschap voetbal. We kibbelden dagelijks over welke teams de poule des doods zouden overleven en soms leken onze discussies op ware nationale slagvelden. Maar het voetbaltoernooi gaat niet door, die Mannschaft vaart niet, en wij zitten EK-loos op de bank.

Tekst /// Danielle Kiliwon Beeld /// Bob Foulidis

Toch wel jammer dat we dit jaar geen EK hebben’, zeg ik. De reactie van m’n huisgenoot is, op z’n zachtst gezegd, onbewogen. ‘Had je iets anders verwacht?’ Gevolgd door: ‘Je bent niet eens voor Nederland.’ En wellicht heeft hij een beetje gelijk. Als het op nationale elftallen aankomt, ben ik een landverrader. In 2008 toen Nederland tegen Rusland speelde, moedigde ik Arshavin aan om tussen de linies door te kruipen en te helpen de 1-1 stand bij verlenging om te zetten in een 3-1 overwinning voor het team van Poetin. En na de winst van de Oranje Leeuwen op Brazilië in 2010 was ik werkelijk ontroostbaar. Dat neemt niet weg dat ik net zo snel weer mijn oranje wuppies tevoorschijn haal en met de Nederlandse vlag geschminkt op mijn wangen de dichtstbijzijnde kroeg in duik voor een gesponsord biertje, luidkeels verkondigend dat ‘wij houden van Oranje, om zijn daden en zijn doen’, als onverhoopt mijn favorieten al zijn uitgeschakeld op een voetbaltoernooi terwijl het Nederlands elftal nog actief is. Tja, ik ben de moeilijkste niet.

Ons nationale elftal

We zijn in de woonkamer. Mijn huisgenoot uitgestrekt op de bank, ik zittend op het hoogpolige tapijt, een housewarming-cadeau dat ik op passief agressieve wijze heb geëist door meerdere malen foto's van het kleed naar onze gezamenlijke vrienden te appen. De televisie staat aan, de Champions League-finale van '95 zichtbaar op het scherm, het logo van Ziggo Sport in de linkerbovenhoek. We kijken al de hele week oude voetbalwedstrijden, als echte

voetbaljunkies die niet zonder hun geliefde spel kunnen. Vandaag geen Nederlands elftal op de buis, maar Ajax. Het weerhoudt me er niet van om over het nationale elftal te praten.

Dat ik niet voor het Nederlandse elftal ben, betekent overigens niet dat ik tegen ze ben. Het is niet mijn favoriete team, die eer valt aan de Goddelijke Kanaries, Rode Duivels en Les Bleus, en ik zet vaker TOTO in tegen de Hollanders dan voor ze (geld gaat boven loyaliteit). Maar de ‘gouden pik’ van Van Gaal tijdens het WK '14 ('denk je is fissa, breng Krul') en de 4-2 overwinning op Duitsland afgelopen jaar kunnen mij, ondanks het 10% Duitse bloed dat door m’n aderen stroomt, wel degelijk bekoren. Mijn huisgenoot, Hicham, ook. Wedstrijden van het Nederlandse elftal kijkt hij met een mix van interesse, trots en irritatie. Interesse, want zo'n match is altijd wel interessant; trots, want we leven immers in Nederland dus het zijn toch een beetje onze jongens; en irritatie, want wat wordt er af en toe belabberd gespeeld. Hij is net als ik niet voor Nederland, maar ook niet tegen Nederland. Hij is Marokkaans. En Marokkanen zijn natuurlijk voor Marokko. 'Beetje kort door de bocht', vindt hij, maar hij verbetert me niet. Hij kent zelf ook de terugkerende discussie over jonge, Marokkaanse voetballers in Nederland die moeten kiezen tussen het Nederlandse elftal en het voetbalteam van het land van herkomst. De meeste kiezen voor Marokko. 'Omdat de kans daar groter is dat ze kunnen spelen', meent hij, maar ik weet dat zo net nog niet. Vroeger was dat

misschien zo, toen voetballers hun carrière nog boven identiteit en verwantschap stelden.

Marco van Basten noemde Marokkaanse spelers die voor de Leeuwen van de Atlas, het nationale elftal van Marokko, kozen 'domme jongens', maar op het WK van 2018 was Nederland de grote afwezige, terwijl Marokko, in een loodzware groep met onder meer Spanje en Portugal, weliswaar in de groepsfase werd uitgeschakeld, maar liet zien wel degelijk te kunnen voetballen. 'Je kan niet spelen als je team niet eens meedoet aan het toernooi, hè', zeg ik Hicham ietwat wijsneuzig, maar dat levert me alleen een diepe zucht op. 'Marokko heeft de minste in eigen land geboren spelers', leest hij voor van zijn telefoon. Hij is snel met Google. 'Vijf Nederlanders.' Ik onderbreek hem met de namen: 'Ziyech, El Ahmadi, Amrabat...' 'Boussafa en Nordin', maakt hij af, en zijn opgetrokken wenkbrauw geeft aan dat ik m'n mond moet houden. 'Zoals ik zei, vijf Nederlanders. En acht uit Frankrijk. Dan heb je al een heel elftal.' Dertiental, maar ik zeg wijselijk niets. Er zit vast een kern van waarheid in wat hij zegt, maar het is niet wat ik wil horen. 'Maar waarom dan, Hicham? Waarom zijn Marokkanen voor Marokko? Waarom kiezen Marokkaanse voetballers voor Marokko? Waarom kunnen ze überhaupt kiezen?' Het antwoord op die laatste vraag, de dubbele nationaliteit, kennen we allebei, maar ik wil dat hij het zegt. Hij negeert me, scrollt verder op zijn telefoon, en ik por hem een paar keer in z'n zij. Hij rolt met zijn ogen en probeert me

met één arm op afstand te houden, maar ik ken hem langer dan vandaag. Bovendien, de aanhouder wint. 'Nationalisme, Daan', verzucht hij na een kleine worsteling van een paar minuten, waarna ik op de bank beland. 'Nationalisme en identiteit.' Precies de woorden waar ik naar op zoek was. Want als er iets onlosmakelijk verbonden is met nationalistische gevoelens en identiteit, dan is het voetbal wel. Een gemeenschap bestaande uit miljoenen wordt tenslotte tastbaarder in de vorm van een elftal om je mee te identificeren.

'Onderdrukt door mijn land'

Voetbal in Marokko is een imperiale erfenis. De Franse overheerser introduceerde de sport om de Marokkanen een bezigheid te geven. Volksvertier. Toen de sport geprofessionaliseerd werd en er voetbalclubs ontstonden, mochten de Marokkanen in eerste instantie vrij meedoen. Totdat de Fransen erachter kwamen dat de Marokkanen in de meerderheid waren. Niet vreemd, zou je denken. Je bent tenslotte in Marokko. Maar de Fransen bedachten een regel om te voorkomen dat de Marokkanen de overhand zouden krijgen: de voetbalclubs moesten altijd een minimum aantal Europese spelers hebben. Dit hield de Marokkanen niet tegen om hun sport te blijven beoefenen, op rudimentaire voetbalveldjes langs de oevers van een rivier, op het strand, en op de vele pleintjes in de medina. Na de liberalisatie van Marokko, kon het land de controle weer terugpakken over de sport en de voetbalclubs. Tegenwoordig is voetbal in Marokko een symbolische, sociale strijd geworden. Het domein van Ultras, fanatieke supportersgroepen verspreid door het hele land. Ze maken zich hard tegen de sociale ongelijkheid, de marginalisatie van de jeugd, en uiten hun ontevredenheid en niet-patriottische gedachten jegens de overheid via voetbal terwijl ze zichzelf daarmee een nieuwe identiteit aanmeten. Eentje die onfeilbaar Marokkaans is en zich tegelijkertijd afzet tegen de heersende macht.

Hicham begint 'F'Bladi Delmouni' te neuriën, zoals hij wel vaker doet. De eerste keer dat ik hem het nummer hoorde zingen, was

tijdens het Wereldkampioenschap van 2018, nadat Marokko bij rust gelijk stond tegen Iran. Ik dacht dat het een Arabisch strijdlied was. Zou wel iets voor Hicham zijn. Ik ben ervan overtuigd dat hij ook een Ultra was geweest, als hij in Marokko had gewoond. Een lid van de Gruppo Aquile, aanhangers van Raja Club Athlétic uit Casablanca, die het nummer dat Hicham neuriet maakten. Het klopt dat 'F'Bladi Delmouni' een strijdlied is, alleen niet op de manier waarop ik dacht. Vrij vertaald betekent het 'onderdrukt door mijn land'. Het klinkt een beetje als vroeger: de Marokkanen onderdrukt door de Franse overheerser. Alleen nu hebben ze het imperiale voetbal zich eigen gemaakt, en gebruiken ze dit negentig minuten lang om zich te ontdoen van de onderdrukking van de regering.

Ze gebruiken dit negentig minuten lang om zich te ontdoen van de onderdrukking van de regering

'De Ultras zijn het ultieme bewijs dat identiteit, nationalisme en voetbal onontwarbaar zijn', merk ik bedachtzaam op, wetende dat ik Hichams supporterisme onderbreek. 'En in Marokko uit dat nationalisme zich dan niet zozeer in liefde voor het land, maar in liefde voor het volk.' Hicham is nog niet klaar met neuriën, dus hij antwoordt niet, maar ik zie aan zijn gezicht dat hij iets te zeggen heeft. *Toub 3lina ya rebi.*

'Nationaal bewustzijn', vindt hij zelf. 'Voetbal verbindt. Maakt ons onderdeel van een eenheid. En daar is gewoon veel behoefte aan in Marokko en onder Marokkanen. Want vergis je niet, hè, maar Marokko is een verdeeld land. Er is veel ontevredenheid, veel wrok, veel onbegrip. Dat stamt al uit de koloniale tijd, misschien zelfs daarvoor al. Waar denk je dat de Franse intifada vandaan komt?' Dat is weer een hele andere beerput waar ik me (nog) niet aan wil wagen, hoe interessant ook.

'Als Nederland tegen Engeland speelt, voor wie ben je?' vraag ik, ons gesprek wegsturend van opstanden voor onafhankelijkheid. Hij antwoordt: 'Nederland.' 'Als Nederland tegen Duitsland speelt, voor wie ben je?' 'Nederland.'

'Als Nederland tegen Brazilië speelt, voor wie ben je?' 'Nederland, voornamelijk om jou te pesten.'

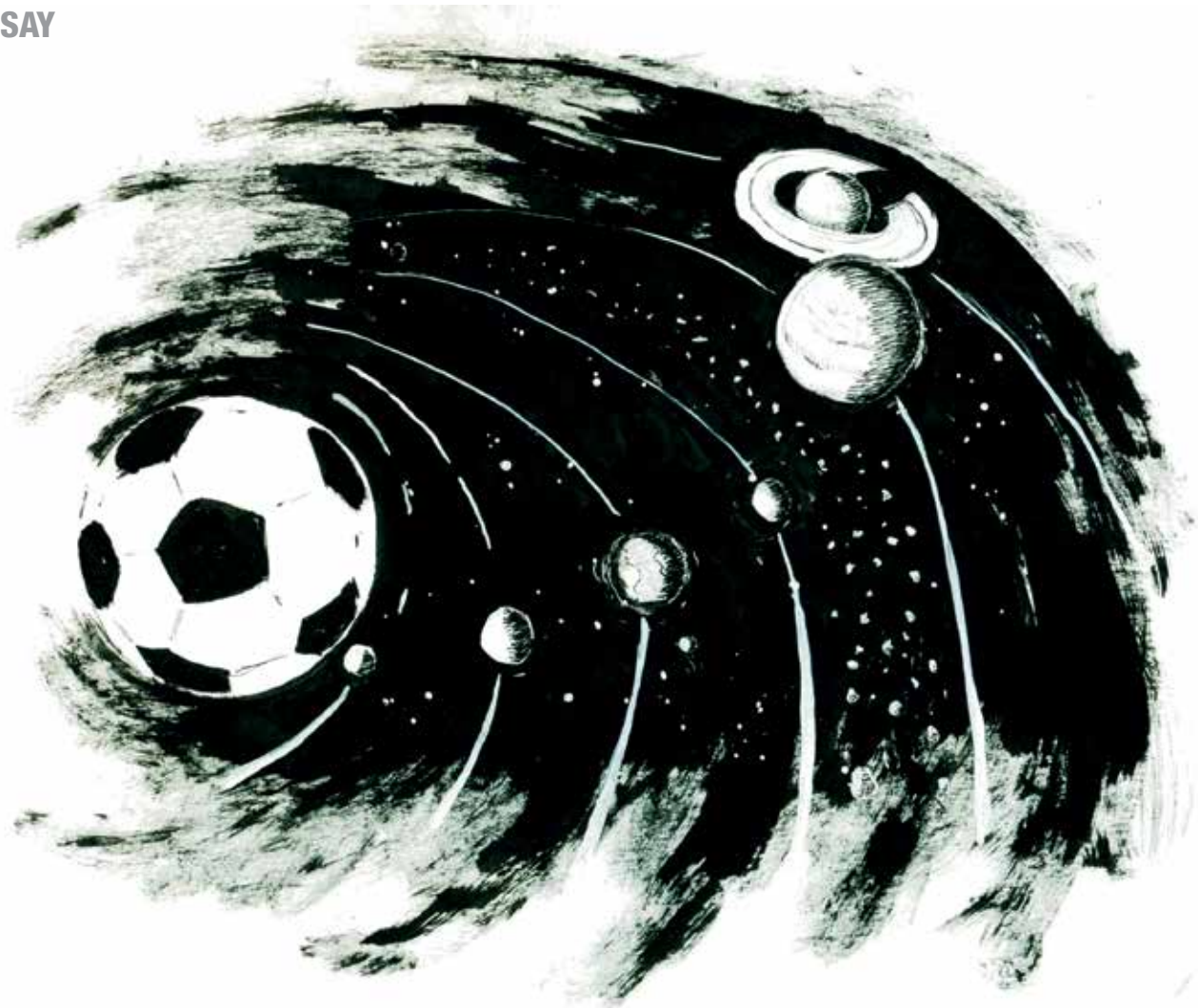
'Als Nederland tegen Marokko speelt, voor wie ben je?' 'Marokko, natuurlijk.' Hicham geeft me een blik die 50% 'bitch, really?' en 50% lijdzaamheid is.

'Ik heb gewoon meer met het Marokkaanse team', legt hij ongevraagd uit. Trouwens hebben Nederlanders zelf ook iets met Marokko als Oranje niet meedoet. Volgens mij hadden alle krantenkoppen het in 2018 over 'onze jongens in het groen'.

'Ik denk dat het ook te maken heeft met je verzetten tegen de heersende macht. Dat is toch waar wij Marokkanen goed in zijn', zegt hij met een speelse grijns. 'Veel mensen denken ook: "Ik ben een Marokkaan en andere mensen zien me ook als Marokkaan"', gaat hij verder. "Zolang andere mensen me zien als Marokkaan, blijf ik Marokkaan. En als jij denkt dat ik Marokkaan ben, dan gedraag ik me zo en support ik ook Marokko. Want dat wordt van me verwacht." Het is een stukje psychologie en emotie.'

'Een beetje zoals "mensen zien me als een dief, dus dan ga ik me maar gedragen als een dief"' vraag ik, onschuldig veinzend. Hij lacht en geeft me een duw met z'n voet. Ik gruwel ervan. Ik heb een irrationele fobie voor ontblootte tenen.

'Hou gewoon je mond en kijk die wedstrijd.' Hij denkt dat ons gesprek voorbij is en

richt zijn aandacht weer op de wedstrijd op televisie. Ik dacht het niet.

Braziliaanse toestanden

Normaal gesproken zou ik naar de kroeg gaan om te praten over voetbal, nationalisme en identiteit. Een avond dat er Champions League-wedstrijden worden gespeeld, of WK-kwalificaties, of oefeninterland. Ik zou mezelf naar de Johan Cruijff Arena begeven, een paar F-siders in de rust van de kampioenswedstrijd het hemd van het lijf vragen over wat Ajax nu echt voor hen en hun identiteit betekent. Maar de kroeg is dicht, alle wedstrijden zijn opgeschort, en in de Arena wordt momenteel alleen maar het gras besproeid. De samba-achtige bewegingen van David Neres laten nog even op zich wachten, maar de rushes van Jari Litmanen tegen Real Madrid en Bayern München in het seizoen '94/'95 zijn gelukkig nog terug te vinden op het internet. Er valt dus genoeg te genieten. En voor wie niet het geduld heeft en in deze voetballoze

tijden nog niet gek genoeg is geworden om hele wedstrijden terug te kijken, zijn de WK en EK-commercials van Nike ook een aanrader. Een paar weken geleden werd de Nike commercial van het Braziliaanse elftal op een vliegveld gedeeld in onze groepsapp. De originele van '98, niet die met Neymar. Grootheden als Ronaldo, Romario, Roberto Carlos en Juninho vertonen hun legendarische trucjes beginnend in een bomvolle vertrekhall, door de douane, over het tarmac – waar de temperatuur oploopt tot wel 45 graden Celsius – om vervolgens, aangespoord door een uit volle borst juichend publiek, te eindigen bij de gate, waar Ronaldo, bijna als een prelude op het verloop van het WK voor Brazilië dat jaar, de bal niet tussen de palen weet te krijgen. De reclame is doordrongen van Braziliaanse passie, speelsheid en identiteit.

Hoewel er vaak wordt geroepen te nuchter te zijn voor nationalistische uitspattingen, laat ook Nederland zich als het op voetbal

aankomt bevatten door Braziliaanse toestanden: dreunend, opzweepend, uitbundig, maar vooral contrasterend met de alledaagse nuchterheid van de Nederlander, worden de straten versierd, wordt de adellijke Nederlandse leeuw gebombardeerd tot voetbalmascotte, en liggen de winkels vol met oranje tooien en waren. Het land vibreert, een gezonde spanning die in de lucht hangt, want 'we zijn er weer bij en dat is prima. Viva Hollandia!' Ik neurie het wel eens, gewoon zomaar, midden op de dag, omdat het kan. Beetje raar, wel. Vorige week nog in de tuin met een blikje bier in de hand. Hichams muzikale uitspattingen zijn misschien besmettelijk. Ik had daarvoor de illustere 5-1 gekeken (2014, WK-voetbal, Nederland - Spanje) en dit bracht nostalgische gevoelens bij me naar boven. Want ook al zijn we er weer bij, dit jaar geen Braziliaanse toestanden in Nederland.

Ik mis die gekte wel. Normaliter zouden de straten nu langzaam oranje kleuren. Na

vier jaar afwezigheid op grote toernooien (het team slaagde er niet in zich te kwalificeren voor het EK van 2016 en het WK van 2018) is Oranje er weer bij, dus er zou groots zijn uitgepakt. 'Inhaalnationalisme', noemt cultuurhistoricus Pleij het. 'Identiteit oppoetsen', stelt Van Zoonen, hoogleraar sociologie aan de Erasmus Universiteit. 'Oranjegekte', zijn Hicham en ik het met elkaar eens. 'Een krachtige, nieuwe manier om nationale gevoelens uit te drukken', zegt de Britse David Winner. Ik vind onze term leuker. Dat overigens een Brit de oranjegekte definieert als een 'krachtige, nieuwe manier om gevoelens uit te drukken' is tekenend. De Britten hebben een haat-liefdeverhouding met voetbal en nationalisme. Hoewel de officiële naam van de natie het Verenigd Koninkrijk is, zijn de vier koninkrijken als het op voetbal aankomt absoluut niet verenigd. In de volksmond wordt het Verenigd Koninkrijk aangeduid als Engeland en de Engelsen maken daar over het algemeen geen probleem van – de andere drie wel –, maar je moet dat niet proberen als het op voetbal aankomt. De Union Jack bijvoorbeeld is de grote afwezige op het Britse voetbaltoneel. In voetbal bestaat het Verenigd Koninkrijk niet. Alleen The Three Lions, The Dragons, The Tartan Terriers, en Norn Iron doen ertoe. Je zou denken dat na vele bloedige oorlogen (tegen elkaar maar ook zij aan zij), een gezamenlijke geschiedenis en verweven adellijke bloedlijnen, het met het 'verenigde' deel van het Verenigd Koninkrijk wel goed zou zitten, maar de verdeling op het voetbalveld vertelt een ander verhaal.

'Gedeelde historie en erfenis zijn vage begrippen', zegt Hicham. 'Voetbal is dat niet.' Wat een wijsneus. Maar ik ben het met hem eens.

'Gekkenhuis op de tribune'

'Hoezo begin je eigenlijk opeens over voetbal en nationalisme?' vraagt hij me. We zitten op de bank en kijken naar de Champions Leaguefinale van '95. Het was het best bekeken programma van dat jaar: meer dan een derde van Nederland zat op 24 mei aan de buis gekluisterd. Het was stil op straat. Stiller dan het in maart en april van dit jaar

ooit is geweest. Tegen AC Milan trad het jonge Ajax aan met negen Nederlanders in de basis. Het leek het Nederlands elftal wel. Patrick Kluivert viel in nadat er 69 minuten waren gespeeld, de vervanger van Jari Litmanen, en iets meer dan 15 minuten later, in de 85e minuut, legde hij de bal in de netten. Dé verlossende goal. Het was ook de eerste en enige goal die de wedstrijd zou kennen en daarmee won de club uit Amsterdam voor de vierde keer de Champions League. Een overwinning voor Ajax, maar ook voor Nederland. 'We zitten op de bank en kijken naar de Champions Leaguefinale van '95', antwoord ik zonder weg te kijken van de televisie. 'Waarom zou ik niet over voetbal en nationalisme beginnen?'

Ook Nederland
laat zich als
het op voetbal
aankomt
bevatten door
Braziliaanse
toestanden

Er is nog een kleine vijf minuten te spelen. 'Ajax, kom op, kom op', spoort verslaggever Arno Vermeulen de jongens nog een keer aan terwijl de laatste minuten wegtikken. 'Nu nog even vasthouden. Nu met z'n allen ervoor. Want anders moet je verlengen en dan zie ik het echt niet zitten.' Het kippenvel bekruipt me. Een laatste vrije trap van de Italiaan Albertini. Ik zit op het puntje van de bank, ondanks dat ik weet hoe de wedstrijd eindigt. 'Van der Sar moet weer geconcentreerd staan', klinkt Arno's gespannen stem. 'Dit is

spannend nog even. Duimen voor Ajax. Dit wordt het moeilijke moment.' 'En de bal wordt weggekopt door Rijkaard!' Ajax heeft balbezit, Arno struikelt over zijn eigen woorden, het gejuich in het stadion zwelt aan en mijn bloeddruk wordt hoger. Jack van Gelder neemt het commentaar over van Arno; Jack is als het even kan nog enthousiaster, nog emotioneler dan Arno. 'Het is afgelopen!' roept hij, stem overslaand van blijdschap. 'Nee, het is niet afgelopen.' AC Milan krijgt eerst nog een vrije trap. 'Gaait Ajax de Champions League winnen?' vraagt Jack zich af. 'Gaait Ajax het redden?' 'Bal van zestien meter? Bal wordt gemist. Nee. Albertini in de hoek. Wat? Één tegen één situatie. Kanu, Kanu. De bal voor. Daar gaat 'ie. Neeeeee!' Jack dendert door, buiten adem, maar iedere seconde, iedere beweging, ieder balcontact in de laatste seconden van de blessuretijd verslaat hij. Ik sta, voorovergebogen, ogen geplakt aan het scherm. Rijkaard gaat tekeer tegen de scheidsrechter. 'Hoe lang spelen wij hier? Hoe lang gaan wij nog door?!' De klok is al ver voorbij de officiële speeltijd. Ook de Ajacieden die niet spelen kunnen het niet meer aan, zoals Tarik Oulida die aan de zijlijn z'n nagels staat te verbijten. Ik kan het niet meer aan. Maar dan is daar het verlossende fluitsignaal. 'Het is afgelopen, het is afgelopen!' scandeert Arno Vermeulen, terwijl Jack van Gelder een oerkreet uitslaat: 'Jaaaaaaaaaaaaaa!' In de woonkamer, ruim 25 jaar later, schreeuwen en juichen we met hen mee. 'Negentig minuten lang, voor onze club uit Amsterdam', brullen we. 'Gekkenhuis op de tribune, niemand die ons stoppen kan.' De burens moeten wel denken: wie zijn die gekkies? De spelers van Ajax hebben al geen weken geen bal geraakt en deze zomer zal Holland geen furore maken op het Europees kampioenschap voetbal, maar het blijft wel voetbal, hè. Het terugkijken van zo'n wedstrijd wakkert toch een bepaalde emotie aan, op eenzelfde manier als dat het afscheidsfilmpje van Hakim Ziyech me kippenvel bezorgt. Dat is voetbal. Bijzonder, en speciaal, en van ons. Het volk. Nationalisme, emotie en identiteit. Ook al wordt er dit jaar geen fatsoenlijke pot meer gespeeld. ▲

De polder in

Velen zagen misschien de charme in van een lege en dorps aanvoelende quarantaine-stad, maar ik vond het maar een treurig gezicht. Onder station Zuid waar zich normaliter dagelijkse mierenhopen voltrekken, liepen opeens hardlopers. Op de Dam zag ik tot m'n schrik een groepje meeuwen die bij gebrek aan beter een dode duif gulzig oppeuzelden.

Tekst /// Freek Haye Beeld /// Anna Berkhout

Misschien klinkt het verwend en is het in verhouding tot alle zieken en overledenen in de wereld een kinderachtig luxeprobleem, maar ik miste m'n stadjsleven met de dagelijkse ruis en al het lawaai om me heen. Natuurlijk was de rust op straat hartstikke nodig en was het hartstikke de bedoeling dat iedereen, waaronder ik, thuis zou blijven. Maar zoals de rook het hangijzer niet kan deren, maak je van een buitenmens nooit een binnenmens.

Van een stadsmens een natuurmens maken, ging wel verbazingwekkend makkelijk. Voor de verandering verkende ik, alleen en op veilige afstand van voorbijgangers, de rustige randjes van Amsterdam en ontdekte ik plekken waar ik me voor schaam ze nooit eerder gezien te hebben. De ellenlange Amsteldijk en de nabijgelegen Amstelveense Middenpolder werden mijn favoriete peinsplekken. In plaats van duiven voerde ik meerkoetjes en keek naar de wegzakkende zon achter de luxieuze villa's met zwembaden.

Het gladde asfalt van de dijk leek te zijn gemaakt voor mijn herontdekte vervoersmiddel: de skeeler. Overdag bleek dit helaas niet het beste idee te zijn met de vele groepjes sportief gefrustreerde, afsnijdende wielrenners. 's Avonds, zo rond zonsondergang, had ik daarentegen vaak lange stukken Amsteldijk helemaal voor mij alleen. Met de wind in de rug, Drake door m'n oortjes en het gevoel van vrijheid weer op me neerdalend, kon ik misschien wel tot aan Parijs doorrollen. Maar nee, rechtsaf de Middenpolder in: een prachtig stuk voormalig veenlandschap van zo'n 70 hectare groot.

'Godverdomme, wat hebben deze mensen achterlijk grote tuinen', hoor ik mezelf hardop zeggen bij het passeren van een enorm landhuis met een ultramodern glazen sportschoolhuisje ernaast. Naast natuurliefhebber word ik opeens een in-mezelf-prater. Hoe een crisis een mens kan veranderen.

Door het verdwijnen van de wekelijkse bezigheden - van leren in de bieb tot zuipen in de nacht en alles daar tussenin - drongen de existentiële vragen mijn hoofd binnen. Vragen als: wat zijn wij millennials eigenlijk zonder ons terras, onze yogaklas, onze groene smoothie op weg naar de gym, onze overvolle agenda's en bovenal onze continue drang naar productiviteit? Wat zijn we zonder ons grenzeloos, neoliberal gevoel van vrijheid? Wat is de zin van het leven in een lege wereld waarin alles opeens zinloos lijkt? De Amsteldijk en de polder werden mijn favoriete plekken om al deze vragen, alle ronddolende chaos in m'n hoofd en al die klote krantenkoppen die ik

niet wilde lezen, maar toch las, van me af te schudden.

Een steile helling naar beneden biedt de gelegenheid goed om me heen te kijken, luisteren en ruiken. De omgeving beleven met het grijze rookdecor van de stad in de verte. Het grappige gezang van vreemde weidevogels, de lange stroken geel koolzaad afgewisseld door wit fluitenkruid, de dansende avondzon, de mestgeur die eigenlijk best lekker ruikt, de honderden lentekleuren in de grote ruimte om me heen: alles voelt nog feller, nog sprankelender en nog intenser.

Zodra de eerste rijtjeshuizen in zicht zijn, het zachte asfalt verandert naar saai stoeptegels en een paar kinderen met hun bal me uit m'n focus halen, weet ik: we zijn weer terug. Terug in die gekke stilte, terug in de verveling. Eenmaal thuis, voldaan met een wijntje en met geordende gedachtes op het balkon, besluit ik: morgen weer de polder in! ▲

Het construerende aan gebouwen

Op de vochtige tegeltjes onder de overdekte ingang staan alweer een aantal mensen. Het roken van sigaretten lijken ze met elkaar te delen. Enkele minuten later ontstaat er een ongeordend geheel van willekeurig verspreide kringetjes, waarvan de leden vast iets meer met elkaar gemeen hebben. Het is nu ongeveer elf uur. Tot laat in de middag zullen mensen in afwisselende hoeveelheden van deze plek gebruik maken. Door de aantrekkingskracht van tabak verhouden ze zich tijdelijk anders tot hetgeen wat hen voorheen bezighield.

We gaan naar binnen door de draaideur. Samen met een wildvreemde delen we een ruimte, die door twee deurbladen is afgeschermd. We stuntelen sierlijk om elkaar heen, terwijl het deurblad achter ons dreigend blijft doorschuiven. Het wil naar voren, wij ook, alleen proberen wij wel onze bewegingen op elkaar af te stemmen.

De draaideur spuugt ons kort na elkaar uit zijn kuip. Zijn deurbladen gaan nog enkele minuten door met de ronddraaiende

bewegingen, totdat zijn binnenste weer voldoende tot rust is gekomen. In de binnenkomsthal zijn de wandelrichtingen gevarieerder dan buiten. Het is een fijne chaos van mensen die door hun uiteenlopende doelen kriskras door elkaar heen lopen. Ondanks de wispelturigheid van de bewegende deeltjes, weet iedereen gemakkelijk zijn eigen route te bewaken.

Een klein gedeelte uit het geheel beweegt zich richting de lift. Eerst staan er een paar mensen te wachten, maar inmiddels kunnen we wel spreken over een kleine groep. Ze treuzelen rondom de liftingang, kijken elkaar schuw aan, ongeduldig wachten ze op de gezamenlijke handeling. Straks worden ze namelijk door de lift naar boven verplaatst, waar men bij een verdieping naar keuze zal uitstappen. Waar iedereen uitstapt wordt individueel bepaald, maar dit neemt natuurlijk niet weg dat ze het omhooggaan met elkaar delen.

De liftdeuren gaan open, een opgepropte mensenmassa presenteert zich aan de wachtenden. Ze staan kort verstijfd

tegenover elkaar, alsof ze schrikken van de hoeveelheid blikken. Pas wanneer ze weer geacclimatiseerd zijn ontstaat er beweging. De lift ontdoet zich van de afdalers en vult zijn kooi met nieuwe gezichten, een handeling die dagelijks oneindig vaak wordt herhaald. De nieuwelingen verspreiden zich door het gebouw en zullen zich weer groeperen in benauwde collegieruimtes.

Zo bewegen de mensen zich binnen de muren van het P.C. Hoofthuis. Het pand brengt de gebruikers in elkaars fysieke nabijheid, waardoor er een collectief wordt afgedwongen. Op de hoogte van elkaars ideeën zijn ze zelden, maar toch is er voortdurend interactie. Het gebouw houdt de boel bijeen, zodat we dat niet zelf hoeven te doen. ▲

Tekst /// Vincent Kupers

Beeld /// Benjamin Schoonenberg

De Zoom-universiteit het nieuwe normaal? 'Alsjeblieft niet.'

Na de afkondiging van de 'intelligente lockdown' maakte de UvA al snel bekend dat de colleges tot het eind van het semester online voortgezet moesten worden.

Zoom-meetings, online presentaties en overladen Canvaspagina's behoren voor veel studenten inmiddels tot het nieuwe normaal. Wat vinden de UvA-docenten hier eigenlijk van? *Babel* ging in gesprek met drie docenten van de Faculteit der

Geesteswetenschappen over lesgeven in tijden van corona.

Tekst /// Julianne van Pelt Beeld /// Imke Chatrou

Een tenniswedstrijd bij Geschiedenis

'Ik had net nog een student aan de lijn die tips wilde voor zijn scriptie, de telefoon staat roodgloeiend!' zegt Jouke Turpijn, universitair docent bij de capaciteitsgroep Geschiedenis. Momenteel geeft hij het verdiepingvak 'Bronnen en onderzoek' voor tweedejaars geschiedenisstudenten en hij is hier ook de coördinator van. Bij dit vak moeten de studenten voor het eerst al hun kennis bundelen in een onderzoek aan de hand van twee bijeenkomsten per week.

'Eigenlijk was de eerste hobbel om te kijken hoe docenten dit aan moesten pakken. Bij dit vak zijn ook vijf docenten betrokken die het vak nog niet eerder hebben gegeven,' zegt Turpijn. Toen iedereen een modus gevonden had, rees de volgende vraag: 'Wat ga ik eigenlijk zelf met mijn werkgroep doen?' Een meevaller was dat hij van de lijst met studenten al twee derde kende van eerdere colleges. De eerste bijeenkomst van de werkgroep van Turpijn - over de boze burger in Nederland - was al redelijk informeel met onder andere het vertonen van filmpjes van

PowNed, maar werd door Zoom nog net een stukje informeler. 'Het eerste college moet

In het begin was er één gezicht in beeld en dat was dat van mij

een warm bad zijn en ik heb dat bad nu even iets warmer proberen te maken, zodat iedereen zich welkom voelt.'

Toch ziet Turpijn geen voordelen in het online lesgeven. Naar 24 gezichten staren is volgens hem uiterst ongemakkelijk, daarom heeft hij de studenten hun camera's uit laten zetten tijdens de bijeenkomsten. 'In het begin was er één gezicht in beeld en dat was dat van mij. Ik leek wel een soort Kim Jong-un,' lacht hij. Inmiddels geven de studenten tijdens de colleges ook zelf presentaties. Het grootste gemis vindt hij de directe interactie waarbij studenten spontaan op elkaar reageren. Student A zegt iets, maar student B denkt daar anders over. Dat kan nu niet meer. 'De discussie was ooit een spel dat een steeds hoger niveau bereikte. Nu is het meer een tenniswedstrijd, waarbij je de hele tijd heen en weer zit te kijken.'

Turpijn vreest september. Hij wil de universiteit daarom waarschuwen: 'Laat dit alsjeblieft niet het nieuwe normaal worden. Digitaal lesgeven kan een mooie toevoeging zijn, maar het zou nooit de uitgangssituatie moeten zijn.'

Hoffelijkheid bij Italië studies

'Normaal gesproken loop ik heen en weer en richt ik me op verschillende delen van de zaal. Nu ben ik eigenlijk gewoon een pratend hoofd,' zegt universitair docent Elio Baldi. Hij doceert momenteel een vak bij Italië studies over Dante en middeleeuwse poëzie en een vak bij Interdisciplinaire studies over openheid en hoe dat wordt ingevuld in verschillende disciplines en omgevingen. 'Verrassend actueel in tijden van corona.'

Bij het vak over Dante had Baldi het eerste college van tevoren ingesproken bij de PowerPoint. Maar dit bleek geen succes. Elke vorm van interactie verdween, waardoor hij merkte dat zijn eigen manier van spreken automatisch ook afvlakte. 'In een leslokaal voelt het ook een beetje als toneelspelen. Het is niet alsof ik echt de Mars op Rome na doe hoor, maar ik speel wel in op de energie van de groep,' legt hij uit. Op het moment dat die energie er niet meer is, wordt het een totaal andere les.

Een online les verliep niet helemaal soepel. 'Ik liep de eerste twintig minuten constant

Ik heb het gevoel dat we nu eigenlijk in fictie van fictie terecht zijn gekomen

vast en zag deels lachende gezichten en deels fronsende wenkbrauwen op mijn beeldscherm. Dat helpt je verhaal ook

niet echt.' Naast de af en toe technische problemen, ondervindt Baldi een ander gemis tijdens het online verzorgen van colleges: de context van een les. Er zit vaak een heel ritueel omheen: mensen komen het lokaal binnen, de pauze tussendoor, even een gesprekje aanknopen, et cetera. 'Ik denk dat zwaar onderschat wordt wat sfeer en lichamelijke aanwezigheid voor het groepsgevoel kunnen doen.'

Toch weet hij in de donkere online 'klaslokalen' ook nog een klein lichtpuntje te vinden. 'Verrassend genoeg ontstaat er een soort hoffelijkheid van studenten naar elkaar toe. Mensen die je normaal gesproken niet echt hoort, komen nu ineens ook aan het woord.' Iedereen heeft elkaar nu constant in beeld, waardoor ze ook zien wanneer iemand iets wil zeggen. Hierdoor wordt het leslokaal een stukje democratischer.

Het online lesgeven valt Baldi alleszins mee. Gelukkig zet volgens hem iedereen zijn beste beentje voor en wordt er veel begrip getoond. Doordat hij bij Italië studies kleine

groepen lesgeeft kan hij via Zoom toch nog redelijk inspelen op de studenten. Bij een online hoorcollege met zestig à zeventig studenten is dat toch een ander verhaal. Ook heeft hij bewust de keuze gemaakt om minder PowerPoint te gebruiken. ‘Ik vind het belangrijk om de studenten te zien en te vragen of ze iets snappen. Met een gedeeld scherm gaat dat een stuk lastiger.’ Naast het bewegen door de collegezaal komen er normaal gesproken ook nog veel handgebaren aan te pas, het blijft toch Italië studies. Nu is het moeilijker om de energie en aandacht te verdelen over een groep, merkt hij. Ook Baldi kijkt met enige vrees naar de toekomst. ‘Als dit nog veel langer gaat duren en het ingeburgerd raakt, wordt het geven en volgen van lessen minder inspirerend.’

Zoomdebatten bij Europese Studies

Ook universitair docent Guido Snel is nog niet overtuigd van het online lesgeven. Hij is werkzaam bij de capaciteitsgroep Europese Studies en geeft momenteel twee vakken: Wetenschapsfilosofie en een eerstejaarsvak over de debatkultuur in Europa. Bij Wetenschapsfilosofie is er voor gekozen om de hoorcolleges van tevoren in te spreken en dus niet live te doen. De werkgroepen vinden wel via Zoom plaats, maar zijn met de helft verminderd. Het aantal opdrachten

is daarentegen vermeerderd. ‘Aan het eind van het eerste blok merkten we al dat de werkgroepen, voor zowel studenten als docenten, extreem vermoeiend zijn om online te geven,’ aldus Snel. Onder docenten van Wetenschapsfilosofie is er veel discussie geweest. Er waren zelfs stemmen die tegen online onderwijs zijn en vakken wilden vervangen door leesrapporten en literatuurstudies.

Normaal gesproken zou het vak over debatkultuur in Europa zijn afgesloten met de *Nacht van de Europese Literatuur*, waarbij studenten samen met auteurs die daar te gast zijn een workshop voorbereiden. ‘Ineens viel de helft van mijn vak weg,’ zegt Snel. Gelukkig kon dit opgelost worden met behulp van *Het Parlement van de Toekomst*, een initiatief van de Amsterdamse stichting Netwerk Democratie. ‘Studenten gaan nu via Zoom een debat naspelen over urgente zaken in Europa, zoals privacy en duurzaamheid. Het vak alleen al bestaat uit 35 studenten en er komen nog studenten van de HvA bij. Om dat via Zoom in goede banen te leiden is een flinke uitdaging.’

‘Ik zie niet veel voordelen aan het online lesgeven,’ zegt Snel. ‘We zijn vooral bezig met wat wegvalt op te vangen.’ Ook hoort hij van veel studenten dat ze moeite hebben

met concentreren. ‘Dat geldt momenteel voor iedereen die thuiswerkt en studeren is ook gewoon werken.’ De situatie baart Snel zorgen. ‘Er wordt ontzettend veel lof over ons uitgestort door de bestuurders van de faculteit en de universiteit. Dat is natuurlijk positief, maar ik ben ook bang dat zij in de toekomst zeggen: “Er is gebleken dat veel via Zoom opgepakt kan worden, dus er zijn minder docenten per vak nodig.”’

De grote waarde van traditioneel onderwijs is, volgens Snel, het leren kennen van mensen. Wanneer hij een student ziet in de werkgroepen, kan hij ook veel beter inschatten waarom de student bijvoorbeeld een werkstuk op een bepaalde manier heeft geschreven. Volgens hem draait de relatie docent-student niet alleen maar om het overbrengen van vaardigheden en informatie. ‘Het gaat ook om manieren van uitdrukken en ethiek waarmee je maken krijgt als je met kennis omgaat.’ Een hoorcollege is volgens hem eigenlijk het mooi naspelen van de echte wereld. ‘Ik heb het gevoel dat we nu in fictie van fictie terecht zijn gekomen. De realiteit van het lesgeven is weggevallen.’ Zelfs het eindeloos scrollen op Facebook van studenten wordt gemist. ‘Dat hoort gewoon bij hoorcolleges.’ ▲

DWDD en de culturele kracht van televisie

Toen *De Wereld Draait Door* (DWDD) op vrijdag 27 maart zonder publiek gedag zei, viel er plotseling voor veel Nederlanders een vaste televisieafpraak weg. Wat moest je nu ineens doen tussen zeven en acht op de vroege avond? Zeker nu er tijdens de coronacrisis al veel andere routines onoverkomelijk zijn weggevallen. Dit laat zien dat het medium televisie nog altijd over een bepaalde kracht beschikt.

Tekst /// Indy van de Poll Beeld /// Dorota Dabrowska

Toch is de kracht van televisie niet meer zo vanzelfsprekend als voorheen. *DWDD* heeft namelijk ook hard moeten werken om zijn vaste plek te behouden in de steeds drukker wordende media-agenda's van alle Nederlanders. Maar Matthijs van Nieuwkerk en zijn redactie slaagden daarin met vlag en wimpel.

‘Het medium televisie heeft het zwaar.’ Dat is tegenwoordig een bijna niet te ontkennen understatement. Het aantal mogelijkheden om je op een andere manier te vermaken, is immers enorm toegenomen in de laatste twee decennia. En hoewel er in eerste instantie vooral gebruik werd gemaakt van andere media tijdens het televisiekijken – denk aan tijdens het *NOS Journaal* op je telefoon over je Facebooktijdlijn scrollen – staat de televisie bij veel mensen onder de 25 jaar zelfs bijna niet meer aan.

De interactieve mogelijkheden van nieuwe media brachten een ogenschijnlijk hiërarchische verandering teweeg, gekenmerkt door democratisering: een machtstoename van de kijker ten opzichte van de aanbieder. Het is hierbij wel belangrijk om te benadrukken dat er, ondanks het democratiserende effect, een nieuwe machthebber naar voren trad, die Chris Bilton ‘new intermediaries’ noemt. Oftewel:

technologische distributiebedrijven (zoals Netflix en Google) die zich, in tegenstelling tot de productie van content, vooral focussen op het analyseren van het publiek – en daardoor dus een invloedrijke positie hebben.

De menselijke behoefte om te slapen is de enige overgebleven spelbreker

Technologische trein

Een belangrijke gebeurtenis die bij deze ingrijpende mediaverandering hoort, is het

tot stand komen van een door hoogleraar Jonathan Crary beschreven ‘24/7-omgeving’, waarbij de menselijke behoefte om te slapen de enige overgebleven spelbreker is – om te voorkomen dat je je écht 24/7 onder kunt dompelen in het overweldigende media-aanbod. Al is het wel een spelbreker die je niet kunt verslaan, ongeacht hoeveel Marvel-superhelden je er ook tegenover zet.

Of de televisie de ingrijpende veranderingen overleeft, is echter wel een belangrijke vraag. Bovendien speelt deze kwestie al sinds de jaren tachtig in Europa, vooral wat betreft het voortbestaan van de publieke omroepen. Zo benadrukt hoogleraar Huub Wijffjes, naast de eerder genoemde technologische concurrentie, ook een bureaucratisch verschijnsel: de publieke omroepfusies en de grote bezuinigingen in Nederland.

Om als medium televisie niet helemaal achter te blijven, zijn er veel nieuwe initiatieven opgezet om nog snel op de technologische trein te springen; bijvoorbeeld door middel van het nastreven van interactiviteit, on-demand-kijken, en het adverteren via sociale mediaplatforms voor nieuwe televisieprogramma's. Zo introduceerde *DWDD* het concept ‘YUNG DWDD’ waarbij er door nieuwe, jonge mediamakers wekelijks

een kort en flitsend gemonteerd filmpje werd gecreëerd, dat zowel in de televisie-uitzending als op YouTube werd vertoond. Naar mijn mening is dit een geslaagd initiatief om jonge kijkers aan te spreken en voor afwisseling in de uitzending te zorgen, in plaats van het vertrouwen op concepten die in het verleden erg succesvol waren – bijvoorbeeld de terugkeer van het televisieprogramma *De Zwakste Schakel* op RTL 4.

Erespeldje

Tijdens de huidige coro-nacrisis laat het medium televisie ook zien dat het soms nog steeds van grote waarde kan zijn. Door de ongewone situatie lijken sommige mensen graag terug te vallen op iets vertrouwds, bijvoorbeeld het maken van een puzzel, skeeleren, of het kijken van televisie. Zo keken er 7,5 miljoen mensen naar de nationale toespraak van minister-president Rutte en introduceerde *DWDD* het concept ‘troost-tv’, waarbij de kijkers thuis konden genieten van programma’s die vroeger op televisie te zien waren. Al toont dit juist ook goed aan dat het medium het erg zwaar heeft, omdat vroegere televisieprogramma’s troost moeten bieden, in plaats van dat de huidige programma’s dat kunnen doen. Het voelde zelfs een beetje als een voorzichtig afscheid – door nog één keer te laten zien wat voor moois de televisie heeft opgeleverd.

En dan nam de initiatiefnemer van het concept ‘troost-tv’ zelf ook nog afscheid. De nummer één Nederlandse vroegere avondtalkshow was eind maart voor de laatste keer te zien, wat samen met de achteruitgang van de televisie verdrietig is voor de Nederlandse maatschappij. Natuurlijk vooral omdat er veel mooie gebeurtenissen mee zijn ontstaan – zelfs vlak voor aanvang van de laatste week toen André van Duin Matthijs toezong met een Nederlandse versie van ‘La bohème’ – maar

ook omdat *DWDD* de kunst en cultuur vaak een warm hart heeft toegedragen.

Matthijs van Nieuwkerk kreeg voor zijn enthousiaste inzet en het bieden van een nationaal platform voor de literatuur een erespeldje aangereikt. Iedere maand was er een boekenpanel dat vier in het Nederlands te lezen boeken aandroeg in de uitzending. Maar ook voor andere kunst en cultuur maakte *DWDD* tijd en ruimte – al was die tijd

voor de muzikartiesten in de beginjaren van het programma nogal beperkt. Desondanks stond het podium iedere dag ter beschikking.

Naast *DWDD* besteedt de publieke omroep sowieso graag aandacht aan kunst en cultuur – bijvoorbeeld de aanstekelijke manier waarop Martin Koolhoven en de VPRO met het tweede seizoen van *De Kijk van Koolhoven* de genrefilm op de kaart probeerden te zetten. Al verdwenen er daarentegen ook enkele televisieprogramma’s: de culturele talkshow *Mondo* (met Nadia Moussaid) heeft

de langlopende programma’s *Vrije Geluiden* en *VPRO Boeken* moeten vervangen.

Hoopgevende gedachte

Of de achteruitgang van de (publieke omroep)televisie inherent zal staan aan een afname van een nationale voorziening van kunst en cultuur, is lastig te voorspellen. Maar mocht dat het geval zijn, dan wordt het waarschijnlijk ook steeds moeilijker om creatieve (pop)culturele referenties te herkennen, bijvoorbeeld in veel bekeken Netflix-series zoals *Bojack Horseman* – de schilderijen in het huis van Bojack zijn een dierlijke versie van populaire kunstwerken van onder andere David Hockney en Andy Warhol.

Een voorziening van kunst en cultuur zorgt immers niet alleen voor het waarderen van een kunstwerk op zich, maar het heeft ook invloed op de maatschappij. Dat heeft het verleden al vaak genoeg bewezen – bijvoorbeeld hoe New Hollywoodfilm makers in de jaren zeventig hun kritiek uitten op de Vietnamoorlog, of hoe Childish Gambino met het nummer ‘Feels Like Summer’ in 2018 de opwarming van de aarde onder de aandacht probeerde te brengen. Maar als het uitlichten van kunst en cultuur inderdaad af zal nemen, zal de maatschappelijke invloed dat waarschijnlijk deels ook doen.

Laat het afscheid van *DWDD* daarom geen verlamdend effect teweeg brengen, maar juist het tegenovergestelde realiseren: een toenemende mate van steun voor een nationaal kunst- en cultuuraanbod. Gelukkig voorziet het initiatief op de publieke omroep wel een hoopgevende gedachte: dat een ten dode opgeschreven medium zich dapper in de strijd gooit om de kunst en cultuur in Nederland in leven te houden. Dan blijkt toch maar dat het met de culturele kracht van televisie nog altijd goed zit. ▲

Het lot van de tulpen

Nu de eerste rook optrekt na de coronacrisis, wordt de schade steeds

duidelijker. In de smeulende as blijft een verslagen samenleving achter.

Er zijn gigantische kosten gemaakt en de economie ligt in vele landen op zijn

gat. Wederopbouw is hard nodig, maar daar lijken ze in Noord-Europa beter

voor uitgerust, dan bij de zuiderburen.

Tekst /// Maryse Boonstra Beeld /// Inge Spoelstra

Ik kan niet al mijn geld uitgeven aan drank en vrouwen om vervolgens u om bijstand te vragen.’ Met deze uitspraak haalde Jeroen Dijsselbloem, toenmalig minister van Financiën en voorzitter van de Eurogroep, zich in 2017 de woede van Zuid-Europa op de hals. Spanje, Portugal en Italië, landen die zwaar getroffen werden tijdens de economische crisis en daarom leunden op Europese fondsen, waren diep gekrenkt. Portugal noemde Dijsselbloem een racist, xenofob en seksist, en er gonsden stemmen die zijn vertrek als voorzitter van de Eurogroep eisten.

Westeros

Aftreden hoefde hij uiteindelijk niet, maar zijn opmerking had hem er absoluut niet populairder op gemaakt. Hij verontschuldigde zich door te zeggen dat de opmerking was gemaakt vanuit een ‘strengere Nederlandse calvinistische cultuur’. Zijn uitlating en de reacties die daarop volgden, kenmerken een lange historie van geografische stereotypen. Noord- en Zuid-Europa staan al tegenover elkaar sinds de Oudheid. Romeins geschiedschrijver Tacitus sprak al over de ‘decadentie en corruptie van de Romeinen’ en prees de egalitaire samenleving van de noordelijke Germaanse stammen.

De verschillen tussen Noord en Zuid werden vaak toegeschreven aan het klimaat. Montesquieu, de bedenker van de *trias politica*, beschreef in zijn *De l’esprit des lois* hoe het warmere klimaat van het Zuiden de volkeren vatbaarder zou maken voor emoties en andere sensaties, waardoor ze gepassioneerder zouden zijn dan het Noorden. Het koude klimaat zou ervoor zorgen dat de mensen minder gevoelig zijn, wat leidt tot een oprechte en strikte populatie.

Deze pseudowetenschappelijke uitingen zijn inmiddels allang weerlegd, maar het idee dat het Zuiden en het Noorden fundamenteel verschillen, blijft hardnekkig. Zuiderlingen worden vaak neergezet als een gepassioneerd volk, bestaande uit stevige drinkers en gemakzuchtige werkers. Noorderlingen daarentegen worden gezien als hardwerkend, efficiënt, maar daarmee ook stijf, afstandelijk en

humorloos. Terwijl Nederland en Duitsland gezworen broeders zijn van de *Night’s Watch*, drinken de Italianen en de Spanjaarden hun zorgen weg in *King’s Landing*. George R.R. Martins *Westeros* is misschien minder fantasy dan aanvankelijk gedacht.

Hitlersnorretjes en het Parthenon

Nederland schaart zich onder de Noordelijke broeders. Samen met onder andere Duitsland en de Scandinavische landen, behoort het tot de meer kredietwaardige landen van Europa. Landen als Italië of Griekenland kampen nog altijd met grote staatsschulden, die het alsmat moeilijker maken om geld te lenen, maar waar voornamelijk Italië vooralsnog weinig aan lijkt te willen veranderen. Het land verkiest tot op heden politici die beloven niet te bezuinigen en dus de staatsschuld onveranderd hoog laten.

Ik kan niet al mijn geld uitgeven aan drank en vrouwen om vervolgens u om bijstand te vragen

Tijdens de economische crisis van 2008 brachten de verschillen in economische stabiliteit Noord- en Zuid-Europa al lijnrecht tegenover elkaar. Griekenland moest gered worden van een faillissement en het economisch superieure Duitsland tastte daarvoor diep in de buidel.

Merkel stelde strenge eisen aan de fondsen die richting het Zuiden gingen en dit werd haar niet in dank afgenomen. Griekenland voelde zich ‘gevangen’ onder de strikte maatregelen, en Merkel verscheen al snel met Hitlersnorretjes of stampend op het Parthenon in Griekse politieke cartoons.

Same thing, different day

Vandaag de dag zijn de deelnemers anders, maar het conflict blijft hetzelfde. Dit keer bevinden Italië en Nederland zich in de arena. De verwachting is dat de economische impact van het coronavirus niet mals zal zijn. De zuinige Nederlanders hebben inmiddels diepe zakken opgebouwd om de klappen op te vangen, maar dat is niet het geval bij de Spanjaarden en de Italianen, die daarnaast ook nog eens aanzienlijk hogere besmetting- en sterftcijfers hebben door toedoen van het coronavirus. Met een oplopend dodental en een achteruitlopende economie ziet het er niet rooskleurig uit voor deze landen. Geen wonder dat zij een beroep doen op de solidariteit van hun Europese broeders, en geen wonder dat de woede des te groter is wanneer deze solidariteit voorwaardelijk blijkt.

De Europese Unie verschijnt namelijk niet hele-maal zonder wapenrusting ten tonele. Na de reddingsmissie tijdens de economische crisis van 2010 werd er besloten de Eurozone veilig te stellen door het opzetten van het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM). Dit noodfonds kan leningen verstrekken aan landen binnen de Eurozone die in financiële moeilijkheden verkeren. Hier zitten echter wel voorwaarden aan verbonden. Voorwaarden waar vooral de zuidelijke landen niet op zaten te wachten toen eventuele steun vanuit dit fonds besproken werd. Het is toch hoge nood, vonden zij. Je gaat me toch niet vragen om mijn huishoudboekje op orde te brengen als ik branden sta te blussen? Vooral de Nederlandse Minister van Financiën en CDA-kopstuk Wopke Hoekstra kreeg de wind van voren. Hij zou zich te hard opgesteld hebben in de onderhandelingen en de voorwaarden die aan de financiële steun verbonden waren, werden niet reëel bevonden aangezien er mensen op sterven lagen.

Knoflookgordel

‘De Nederlandse houding is een voorbeeld van gebrek aan ethiek en solidariteit,’ betoogden Italiaanse politici in een open brief in de Duitse krant, *Frankfurter Allgemeine*. Hierin riepen ze de Duitsers op om de Italianen te hulp te komen, zoals die keer dat de Italianen de Duitsers te hulp kwamen na de Tweede Wereldoorlog. De Nederlanders zijn gierig, was de conclusie. Ze denken te veel aan zichzelf en zijn niet solidair, terwijl dat laatste juist een van de pijlers van de Europese

Unie behoort te zijn. Aan wie verkopen ze hun tulpen als er een grote crisis ontstaat, vroeg Romano Prodi, voormalig premier van Italië, zich af.

Met deze harde verwijten aan het adres van Nederland stak een eeuwenoude tegenstelling opnieuw de kop op: de gierige bloembollenvreters tegenover de knoflookgordel van Europa.

Het ging er ruig aan toe, vooral in de Zuid-Europese media. Zelfs nadat Hoekstra toegaf weinig empathisch gehandeld te hebben, en een boodschap van solidariteit uit te willen stralen (en daarmee één miljard euro aan steun toezegde), bleven de gemoederen hoog oplopen. ‘Politici in Zuid-Europa gaan er soms wat harder in dan wij in Nederland gewend zijn,’ zei Dijsselbloem erover tijdens een uitzending van *Op1*. ‘Daar schrikken we vaak van. Ik ben eraan gewend geraakt,’ vervolgde hij, refererend aan de keer dat hij zijn vingers brandde aan het zuidelijke temperament. Bijna vaderlijk sprak hij over Hoekstra, die zich nu de woede van de mediterrane landen op de hals had gehaald: ‘We hebben vanmiddag even gebeld.’ Wat hij de huidige minister van Financiën had geadviseerd, wilde hij niet zeggen.

Inmiddels is duidelijk dat de financiële steun toch via het ESM zal lopen. De strenge voorwaarden die hiermee gepaard gaan, zijn alleen van toepassing op geld dat niet direct wordt ingezet om de gevolgen van de coronacrisis te bestrijden. Een crisis lijkt hiermee afgewend, maar het vertrouwen van Italië in de Europese Unie is gekelderd. Dijsselbloem is ervan overtuigd dat het wel los zal lopen. ‘Ik denk dat de belangen van de Eurozone uiteindelijk groter zijn dan alle boosheid van dit moment.’ ▲

Een Olympiade van eersten

Tekst /// Danielle Kliwon Beeld /// Katja Schraag

Wist je dat de Olympische Zomerspelen van 1928 in Amsterdam heel bijzonder waren? De Spelen kenden namelijk verschillende primeurs. Niet alleen was dit de allereerste keer dat ze plaatsvonden in onze hoofdstad, na afgewezen boden in 1920 en 1924, maar ook het parkeerbord werd tijdens de Spelen van 1928 uitgevonden.

Met de komst van meer dan drieduizend atleten uit 46 landen, hun coaches en entourage, en alle andere sportliefhebbers, maakte Amsterdam zich grote zorgen. De stad zou volstromen. Om verkeerschaos te voorkomen, werden er in rap tempo parkeerplaatsen bijgebouwd én twee nieuwe verkeersborden geïntroduceerd, waaronder het bord voor parkeren. Het vierkante bord met een witte P op een blauwe achtergrond is tegenwoordig niet meer uit het straatbeeld weg te denken, en dat is te danken aan de Olympische Spelen. Het bord was een succes en de verwachte verkeerschaos bleef uit. Daarom werd besloten om het verkeersbord na het sportevenement wereldwijd in te voeren.

Ook was 1928 het eerste jaar waarin een Aziatisch land een gouden medaille behaalde. De toen 23-jarige Mikio Oda veroverde voor Japan de eerste plaats op de driesprong met een afstand van 15,58 meter. Zijn overwinning betekende tegelijkertijd dat de Olympische Spelen van 1928 de eerste waren waarbij atleten uit alle werelddelen een gouden medaille wonnen.

Dit was nog niet alles. Vrouwen mochten meedoen aan atletiek en gymnastiek, ondanks hevige tegenstand van Baron Pierre de Coubertin, president van het Olympisch Comité; er was voor het eerst een Olympisch vuur; de Spelen werden niet geopend door een staatshoofd – onze eigen Wilhelmina was op vakantie – maar door Prins Hendrik, de koningins partner; Duitsland keerde na zestien jaar afwezigheid door de Eerste Wereldoorlog terug op het Olympische toneel; en 1928 was het eerste jaar waarin de Spelen werden gesponsord door Coca-Cola, een relatie die tot op de dag van vandaag in stand is gehouden.

De Olympische Spelen van 1928 was letterlijk een Olympiade van eersten. Dat heeft ons Amsterdam toch best goed gedaan. ▲

Babel, Maandblad voor de Faculteit der Geesteswetenschappen, Spuistraat 134, kamer 2.01F, 1012 VB Amsterdam, babel-fgw@uva.nl

Hoofredactie

Maryse Boonstra, Danielle Kliwon, Julianne van Pelt

Redactie

Elke Cremers, Bart Faber, Freek Haye, Vincent Kupers, Arthur Meijer, Indy van de Poll, Rosa Uijtewaal

Eindredactiecoördinatie
Jill Luites

Eindredactie

Shannen Boekhorst, Eva Dalmaijer, Ezra Glasbergen, Bart van Haaster, Barend van der Have, Ine Heemeryck, Suzanne Hoogstraten, Elisa Ros Villarte

Beeldcoördinatie
Danielle Kliwon

Fotografie

Anna Berkhout, Danielle Kliwon, Benjamin Schoonenberg, Amanda Vlieger

Illustraties

Anna Berkhout, Winonah van den Bosch, Imke Chatrou, Dorota Dabrowska, Bob Foulidis, Katja Schraag, Inge Spoelstra

Webredactie

Julianne van Pelt, Danielle Kliwon

Redactieraad

Sarah Beeks, Lisa van Dijke, Reinier Kist, Everdien Rietstap, Thomas Rueb

Vormgeving

Luke van Veen, www.lukevanveen.com

Druk

drukpartnerszuid
drukpartnerszuid.nl

Schrijven of illustreren voor Babel?

Babel heeft regelmatig plaats voor nieuw schrijftalent, fotografen en illustratoren. Mail ons je cv en recent werk.

Vind ons leuk op
www.facebook.com/BabelFGW

Volg ons via
www.twitter.com/BabelFGW

Volg Babel nu ook op
instagram: @BabelFGW

www.babelmagazine.nl

Zie ons archief in op de UvA-website van *Babel*.
Je vindt ons in de A-Z lijst van je opleiding.

Cover /// **Amanda Vlieger**

Balen, man

Zullen we een rondje fotograferen?

- Dat zou ik graag willen, alleen kan dat voorlopig niet. Een of ander virus.

Daar hebben we toch weerstand voor?

- Deze is blijkbaar wat gevaarlijker.

Balen man, ik had me erop verheugd.

- Ik ook.

Wat ben je dan aan het doen?

- Scriptie.

Lukt dat een beetje?

- Totdat jij je bek opentrok.

Sorry, maar ik verveel me echt de pletter.

- Dat doen we allemaal.

Jij hebt je scriptie tenminste nog.

- Zonder boeken, de levering wordt alsmaar uitgesteld.

Komt dat ook door dat virus?

- Denk het. Heb je écht niks beters te doen?

Nee. Ik wil foto's maken, rondbanjeren, zuipen met vrienden.

- Zuipen heb je nooit echt op prijs gesteld.

Nee, maar nu mis ik het.

- Je smeekt gewoon om aandacht.

Normaal krijg ik die ook.

Hoe lang gaat dit nog duren dan?

- Geen idee.

Wel saai zo.

- Hmhm.

- Haha, ze hebben zojuist de maatregelen met een maand verlengd.

Dat vind je grappig?

- Daar gaat je rondje fotograferen.

Vertel mij wat. De rolletjes worden niet eens meer geleverd bij de winkels.

- Dus zelfs als je zou willen, kon het niet. Balen, man.

Ga nou maar door met die scriptie. Hoe zit het eigenlijk met die boeken?

- Hetzelfde, waarschijnlijk krijg ik weer te horen dat 'ze aankomende woensdag worden verwacht'.

Ach, je geeft me tenminste weer wat aandacht. Blijkbaar word jij er ook gek van.

- Geen idee waarom ik dat deed. Ik heb er nu al spijt van.

Balen, man.

